

سخنرانی 4 مفسر مشهور زمان، در جمع 300 استاد تفسیر قرآن

روزهای چهارشنبه و پنج شنبه هفته‌ای که گذشت همزمان با سی و سومین سالگرد بزرگداشت علامه طباطبایی، بیت قدیمی آن مفسر قرآن و فیلسوف برجسته جهان اسلام...

نهمین همایش سالانه اساتید حوزه و بزرگداشت علامه طباطبایی انجام شد

سخنرانی 4 مفسر مشهور زمان، در جمع 300 استاد تفسیر قرآن

روزهای چهارشنبه و پنج شنبه هفته‌ای که گذشت همزمان با سی و سومین سالگرد بزرگداشت علامه طباطبایی، بیت قدیمی آن مفسر قرآن و فیلسوف برجسته جهان اسلام، میزبان 300 تن از اساتید حوزه علمیه قم، در نهمین همایش سالانه اساتید سطح عالی، خارج و تفسیر حوزه علمیه قم بود که به همت مدرسه عالی تفسیر و دارالقرآن علامه طباطبایی و با حضور حضرات آیات مکارم شیرازی، جوادی آملی و سبحانی و استاد قرائتی برگزار شد و ابعاد مختلف شخصیتی مرحوم علامه طباطبایی مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت.

در ابتدای این مراسم، حجت‌الاسلام حسن معلمی دبیر همایش از تشکیل اتاق فکر اساتید تفسیر خبر داد و گفت: اساسنامه مجمع عالی اساتید تفسیر قرآن حوزه علمیه قم نیز به محضر مراجع تقلید تقدیم شده است.

چهارشنبه شب، حضرات آیات مکارم شیرازی و سبحانی از مراجع تقلید در این مراسم به ایراد سخن پرداختند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی انس جامعه و انسان ها با قرآن را سبب پویایی و شادابی حقیقی دانست و گفت: قرآن دریایی بیکران و اقیانوسی بزرگ است که هر کس با آن انس بگیرد کار و فعالیت او با برکت می شود.

حضرت آیت الله سبحانی نیز در این همایش از شخصیت مرحوم علامه به نیکی یاد و از بی مهری هایی که گاه و بیگاه درباره ایشان می شود انتقاد کرد.

این مرجع تقلید، با بیان خاطره‌ای از عنایت ویژه مرحوم حضرت آیت الله بروجرودی به علامه طباطبایی سخن گفت.

وی از آمادگی خود برای مباحثه با افرادی خبر داد که ادعای دیگری درباره رابطه آیت الله بروجرودی با علامه طباطبایی دارند.

پنجشنبه شب نیز حضرت آیت الله جوادی آملی از اساتید برجسته درس خارج حوزه علمیه قم، به ایراد سخن پرداخت و با بیان این که انس مرحوم علامه انس با قرآن به حدی بود که خود قرآن را مظهر لیس کمثله شیء می دانست، گفت: ایشان تبیین می کردند که قرآن یک کتاب خود کفا در مقام اثبات است نه ثبوت.

* آیت الله مکارم شیرازی:

تفسیر قرآن باید ناظر به مسائل روز جامعه باشد

آیت الله ناصر مکارم شیرازی از مراجع تقلید گفت: تفسیر قرآن کریم باید ناظر به مسائل روز جامعه و ایجاد نگرش مناسب مردم به این کتاب آسمانی باشد.

این مرجع تقلید افزود: یکی از اهداف تفسیر موضوعی قرآن باید اشاره به روش‌های اداره خانواده، کشور، اقتصاد، تبلیغ و تربیت باشد و انسان باید با استفاده از مفاهیم قرآنی دریچه‌های تازه‌ای به جهانی وسیع‌تر بگشاید.

وی ابراز داشت: قرآن دریای بیکران و چشمه همیشه جوشانی است که روش‌های مختلف زندگی را در آیات خود به ما آموخته است و یکی از روش‌ها، روش تبلیغ است.

وی ادامه داد: قرآن بهار دل‌ها است و چشمه‌های علم و دانش در این کتاب آسمانی می‌جوشد؛ لذا قرآن در عالم باطن مایه حیات معنوی جامعه انسانی است.

آیت الله مکارم شیرازی بیان داشت: هر کسی در سایه قرآن قرار بگیرد، قرآن به او عظمت و نورانیت می‌بخشد و امیدواریم تشکیل دارالقرآن علامه طباطبایی در قم طلیعه‌ای برای فعالیت‌های بهتر باشد.

* خاطره آیت‌الله سبحانی از رابطه محکم میان آیت‌الله بروجرودی و علامه طباطبایی

این مراجع تقلید گفت: به خاطر دارم آیت‌الله بروجرودی خطاب به پزشکی سوئدی گفت علامه طباطبایی از علمای اسلام است، می‌تواند در این مورد مطلبی بنویسد و به من نشان بدهد و سپس از سوی من در کنگره شما ارائه شود.

آیت‌الله جعفر سبحانی که چهارشنبه‌شب در نهمین همایش اساتید تفسیر قرآن سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم سخن

می‌گفت، در بخشی از سخنان خود گفت: در بحث تفسیر قرآن به قرآن باید دید آیا این روش مورد تایید ائمه اطهار(ع) بوده یا خیر و اینکه چه نتایجی به دست می‌دهد.

وی افزود: علامه طباطبایی روش تفسیر قرآن به قرآن را پی گرفت که مورد تایید کتاب و سنت است.

این مرجع تقلید ضمن برشمردن مزایای روش تفسیر قرآن به قرآن گفت: این شیوه در عین حال دیگر روش‌ها را هم نفی نمی‌کند؛ علامه طباطبایی عبارت «تبیاناً لکل شیء» را که آیه‌ای قرآنی است در این زمینه مورد استناد قرار می‌دهد.

وی ادامه داد: نمی‌توان تصور کرد که یک منبع نور اطرافش را روشن کند ولی خود سیمایی تاریک داشته باشد بنابراین قرآن هم که بنابر آیات خودش فرقان و تبیان است، خود را روشن و تبیین می‌کند.

آیت‌الله سبحانی آیات متشابه و محکمت را مورد توجه قرار داد و عنوان داشت: به یقین متشابهات تا روز قیامت مبهم نمی‌مانند و محکمت آنها را تبیین خواهند کرد.

استاد حوزه علمیه قم روایتی از امیرالمومنین(ع) را مورد توجه قرار داد و خاطرنشان کرد: برای به سخن درآوردن قرآن، برخی آیه‌ها دیگر آیات را روشن می‌سازند.

وی بیان داشت: در مورد برخی آیات از جمله آیات الاحکام باید به سنت مراجعه کرد و در دیگر موارد آیه‌های محکم، آیات متشابه را روشن می‌کنند.

آیت‌الله سبحانی در بخش دیگری از سخنان خود با بیان اینکه ممکن است گروهی بگویند تفسیر قرآن به قرآن احیای گفته کسی است که می‌گفت حسبن کتاب‌الله خاطرنشان کرد: اگر کسی چنین بگوید یا گفته این مرد را دریافته یا اینکه از درک تفسیر قرآن عاجز است.

این مرجع تقلید تفسیر قرآن به قرآنی را شیوه‌ای مسلم و مورد تایید کتاب و سنت دانست و تصریح کرد: نسبت به علامه طباطبایی گاهی بی‌مهری می‌شود که یکی از آنها این است که گفته می‌شود مرحوم آیت‌الله بروجردی با او همراه و همسو نبوده است.

* رابطه آیت الله العظمی بروجردی و خاطره‌ای از دوران جوانی

وی با اشاره به خاطره‌ای از دوران جوانی خود عنوان داشت: روزی آیت‌الله بروجردی به دیدار پدرم آمد و در محضر ایشان بودیم که پزشکی سوئدی وارد شد و از ایشان درخواست کرد پاسخ سوالش در مورد دلیل حرام دانستن الکل در شریعت اسلام را توضیح بدهد و آیت‌الله بروجردی نیز با بیان اینکه امتیاز انسان به عقل اوست و شراب عقل را زائل می‌کند گفت بر همین اساس چیزی که امتیاز انسانی را از بین ببرد حرام است و در ادامه نیز در پاسخ به اینکه چرا مقدار اندک الکل که مست‌کننده نیست هم حرام شمرده شده عنوان داشت چون انسان به ذات خویش زیاده‌خواه است اگر مقدار کم را حلال کنند به آن راضی نمی‌شود.

آیت‌الله سبحانی اضافه کرد: پزشک سوئدی از آیت‌الله بروجردی خواست پیامی به کنگره‌ای علمی در آنکارا بدهد و ایشان نیز گفت علامه طباطبایی از علمای اسلام است و تفسیری دارد و می‌تواند در این مورد مطلبی بنویسد و به من نشان بدهد و سپس از سوی من در کنگره ارائه شود؛ هر کس این حقیقت تاریخی را انکار کند و بگوید خلاف این بوده من حاضریم با او مباحثه کنم.

* معیار الهی بودن اندیشه‌ها از نگاه آیت الله جوادی آملی

حضرت آیت الله عبدالله جوادی آملی از اساتید برجسته درس خارج حوزه علمیه قم، که پنج شنبه شب در این همایش سخن می‌گفت، با بیان این که انس مرحوم علامه انس با قرآن به حدی بود که خود قرآن را مظهر لیس کمثله شیء می‌دانست، گفت: ایشان تبیین می‌کردند که قرآن یک کتاب خود کفا در مقام اثبات است نه ثبوت.

وی تصریح کرد: قرآن کریم هم با برهان عقلی خدا را ثابت می‌کند و هم با تحدی معجزه بودن خود را ثابت می‌کند، هم پایداری اسلام را در سایه هماهنگی قرآن و عترت ثابت می‌کند و هم تمام نیازها را مرتفع می‌کند.

حضرت آیت الله جوادی آملی بیان داشت: اگر کسی قائل به علیت برای این جهان هستی نباشد و در عوض قائل به تصادف باشد نه تنها ذهن ندارد، بلکه قدرت فکر هم ندارد، تمام استدلال به این است که ما یک صغری و کبری تنظیم کنیم و بعد نتیجه بگیریم، نمی‌شود بدون دلیل حرفی را بزنیم.

مفسر قرآن کریم با تأکید بر این که تصدیق و تکذیب یک مطلب باید عالمانه باشد، تصریح کرد: اگر کسی نظام علی را منکر شد او قدرت فکر ندارد، چون نظام علی ضروری است؛ قرآن کریم با استدلال مبدا را ثابت می‌کند.

* هرچه از جانب خداست ناگزیر هماهنگ است

استاد برجسته درس خارج حوزه علمیه قم یادآور شد: کل نظام هستی ساخته خدا است، کل آیات قرآن نیز گفته خداوند است، تمام کتبی که انبیا آوردند از خداست، در سوره نساء این مسئله آمده که هر چه از جانب خدا آمده یکدست است و هیچ تخلفی در این باره وجود ندارد و اگر از جانب غیر خدا بود در آن اختلافات بسیاری دیده می‌شد.

این مفسر قرآن کریم با تأکید بر این که ممکن نیست چیزی به خدا اسناد داشته باشد اما ناهماهنگ باشد، گفت: ذات اقدس اله علم محض است و از خطای فکری و خطیئه عملی مصون است.

وی ابراز داشت: هیچ کتابی از کتب آسمانی با کتاب دیگر ناهماهنگ نیست، هیچ پیامبری و امامی با امام دیگر ناهماهنگ نیست، نظام هستی کتاب تکوینی خداوند است و هرچه از جانب خداست ناگزیر هماهنگ است و تفاوتی در آن دیده نمی‌شود.

حضرت آیت الله جوادی آملی در ادامه سخنان خود با تأکید بر این که خدا همه امور را مهندسانه آفریده است، یادآور شد: فرمود «ما تری فی خلق الرحمان من تفاوت» چون «لوکان من غیر الله لوجدوا فيه اختلافا کثیرا»
 * حرف علامه این است که
 «مَنْ فَقَدَ تَقْوَاً فَقَدَ عِلْمًا»
 وی معرفت شناسی تجربی را کف سواد دانست و گفت: اگر کسی عالم به علم یقین بود هم اکنون (قبل از موت) بهشت و جهنم را می بیند، قرآن به علوم تجربی احترام گذاشته است، فرمایش علامه این است که آنچه تاکنون بود اگر حق بود قرآن آن را امضا کرد.
 استاد برجسته درس خارج حوزه علمیه قم تأکید کرد: حرف استاد بزرگوار ما علامه تنها این نبود که الیوم اکملت لکم دینکم را معنا کند، بلکه اکملت لکم علمکم هم مدنظر بود.
 حضرت آیت الله جوادی آملی با اشاره به جمله معروف «مَنْ فَقَدَ حَسَا فَقَدَ عِلْمًا» تصریح کرد: حرف علامه این است که «مَنْ فَقَدَ تَقْوَاً فَقَدَ عِلْمًا» این یک حرف تازه است؛ تقوا سهم تعیین کننده ای در با سواد شدن دارد.
 وی خاطرنشان کرد: آن قدر این کتاب طیب و طاهر است که در هر قلبی جای نمی گیرد، دست ناپاک به قرآن نمی رسد، قرآن نیز در قلب ناپاک نزول ندارد و در چنین قلبی جای نمی گیرد.
 * معیار الهی بودن اندیشه ها
 حضرت آیت الله جوادی آملی خاطرنشان کرد: ما اگر خواستیم بفهمیم آرائی که وجود دارد الهی است یا نه، باید ببینیم کدام با قرآن و آیات خداوند هماهنگ است، اگر هماهنگ بود الهی است و اگر هماهنگ نبود غیر الهی است.
 وی با بیان این که جامعه را باید عالمانه اداره کرد، گفت: اگر کسی می خواهد مطلبی را تصدیق و یا تکذیب کند باید عالمانه باشد، جامعه علمی جامعه متمدنی است.
 * مرحوم علامه طباطبایی همه چیز را الهی می دید
 استاد برجسته درس خارج حوزه علمیه قم با تأکید بر این که علوم، جامعه و دانشگاه های ما باید اسلامی شود، خاطرنشان کرد: مرحوم علامه طباطبایی این گونه بود که همه چیز را الهی می دید و این گونه شد که تبدیل به چشمه جوشان نور شد.
 حضرت آیت الله جوادی آملی تمایز علوم را به تمایز موضوعات دانست و تصریح کرد: چیزی در عالم نیست مگر این که الهی است، لذا ما علم غیر دینی نداریم، علم غیر دینی محال است چون موضوع غیر دینی نداریم. هرچه در عالم وجود دارد یا قول و یا فعل خدا است.
 وی یادآور شد: اگر کسی درباره فقه بحث می کند ولو کافر باشد منقول او دینی است، راهی که مرحوم علامه طی می کرد طرح این مسئله بود که راه حس و تجربه حسی در اسلام پذیرفته شده است تا راه شهود.
 حضرت آیت الله جوادی آملی افزود: بسیاری از اینها را مرحوم علامه استاد بزرگوار ما علماً و عملاً طی کرده، برکت حوزه علمیه از برکات این بزرگمرد الهی است که امیدواریم خداوند سعی آن عالم بزرگوار را مشکور قرار دهد.
 این مفسر برجسته، در بخش دیگری از سخنان خود به روضه خوانی به مناسبت فرا رسیدن ماه صفر پرداخت.
 این مرجع تقلید در پایان برای رفع مشکلات جهان اسلام، مسلمانان و جمهوری اسلامی ایران و همچنین طول عمر و سلامتی رهبر معظم انقلاب دعا کرد.
 * حجت الاسلام والمسلمین قرائتی:
 پر فروش ترین کتاب در نمایشگاه های کتاب چند سال گذشته تفاسیر قرآنی بوده است
 رئیس ستاد اقامه نماز کشور گفت: تفسیر مناسب در مورد قرآن تفسیری است که دارای بعد تہذیبی و تبلیغی باشد.
 حجت الاسلام والمسلمین محسن قرائتی نیز پنج شنبه شب در این همایش افزود: در زمانی که سر می بریم که استقبال مردم از مباحث تفسیری قرآن بسیار زیاد است و از این رو پر فروش ترین کتاب در نمایشگاه های کتاب چند سال گذشته تفاسیر قرآنی بوده است.
 وی تأکید کرد: مردم از شعر، قصه و داستان خسته شده و می خواهند بدانند خدا در قرآن چه می گوید لذا از این رو امروزه توجه مردم و ظرفیت تفسیری آنان بسیار زیاد است.
 وی یادآور شد: 34 سال است در تلویزیون تفسیر قرآن می گویم و یک هفته نیز برنامه ام تعطیل نشده است و این به خاطر توجه مردم به قرآن است.
 قرائتی ضمن توصیه ای به طلاب گفت: تفسیر شما باید هم تہذیب باشد و هم تفسیر باشد و باید در امور تبلیغی از تفسیرهای قرآنی بهره جست.
 وی با اشاره به اهمیت تفسیر گفت: باید سومین درس رسمی حوزه را به اولین درس رسمی تبدیل کرد و باید تفسیری گفت که شعر، خواب و قصه در آن کم شود و توجه به وحی بیشتر شود.
 * مدرسه عالی به مجمع عالی تفسیر تبدیل شد
 دبیر این همایش در حاشیه مراسم پایانی، سال 88 را به عنوان سال بازگشایی مدرسه عالی تفسیر در حوزه به منظور گسترش دروس تفسیر قرآن کریم ذکر کرد و به ایرنا گفت: پس از برگزاری هشت همایش با حضور مراجع تقلید، مدرسه عالی به مجمع عالی تفسیر تبدیل شد.
 وی هدف از تاسیس آن مجمع را سازماندهی و جهت دهی به همه اساتید سطوح عالی در حوزه های علمیه به سمت قرآن ذکر

